



KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 K na leto.
Posamezna številka stane krono.

Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 600 K, na $\frac{1}{4}$ strani 300 K, na $\frac{1}{8}$ strani 150 K, na $\frac{1}{16}$ strani 100 K, na $\frac{1}{32}$ strani 50 K. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 80 vin. najmanj pa skupaj 12 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz •Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 14. Ljubljana, 31. julija 1921. Letnik XXXVIII.

Obseg: Poučno potovanje slovenskih kmetovalcev v Srbijo. — Pomen grašice za živinorejca. — Novi načrti prirediti stanovilno mleko. — Še enkrat poskušnja ali prodaja vina po alko' olnih stopinjah. — Vinska razstava. — Ljubljanski kmetijsko-industrijski velesojm. — O prijavi sekanja v gozdih. — Kmetijskošolski vestnik. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — Družbene vesti. — Inserati.

Poučno potovanje slovenskih kmetovalcev v Srbijo.

To poučno potovanje se bo vršilo od 10. do 18. septembra t. l., kateri čas se bo približno sledeče uporabil: dva dni za potovanje po železnici v Beograd in nazaj, en dan za ogledovanje Beograda in pet dni za proučevanje kmetijskih razmer v notranjosti Srbije.

V Beogradu se izletniki razdele v dve skupini, prva skupina potuje iz Beograda po Donavi do Smedereva (vinogradništvo), Požarevca (drž. kobilarna v Ljubičevu in okrajna kmetijska postaja v Požarevcu), po dolini Morave do Čuprije (sladkorna tvornica, državno posestvo in kmetijska šola). Druga skupina pojde iz Beograda po Savi do Zablju, z železnico do Valjeva (kultura sliv in kmetijska postaja), čez Lajkovac, Arandjelovac, Mladenovac do Čuprije. Od tu pojdeti obe skupini na Niš in Pirot ali v Čačak in Užice.

Število udeležencev bo omejeno in bo znašalo od 60 do največ 80. Preveliko število udeležnikov je neumestno, ker je v notranjosti Srbije računati s težkočami glede prenočišč.

Potni stroški bodo znašali približno 3000 K za osebo, s čim bodo kriti izdatki za vožnjo s parnikom, po železnici in z vozovi ter za stanovanje in prehrano za dobo 8 dni. Vožnja po železnici bo znižana na polovico in se bo dobila na podlagi legitimacij, ki jih bo Kmetijska družba

dostavila vsem onim priglasiencem, ki bodo določeni, da se udeležijo tega potovanja. Vlak, s katerim se udeležniki odpeljejo iz Slovenije bo odšel iz Ljubljane ob uri, ki bo pozneje določena. V ta vlak bodo lahko vstopili tudi v Zidanem mostu, in oni iz Dolenjske v Zagrebu.

Ker od deželne vlade dovoljena podpora nikakor ne zadostuje, da bi se krilo potne stroške za vse udeležnike, se ti razdelijo v sledeče kategorije:

1. Oni, ki potujejo popolnoma na lastne stroške.
2. Premožnejši, ki dobe prispevek za železnico do 1400 K.

3. Manj premožni dobe podporo do 2000 K.

4. Revni kmetovalci dobe podporo do največ 3000 K.

Predsedništvo Kmetijske družbe si pridrži pravico določiti, v katero kategorijo se posamezniki uvrstijo. Vendar se pozivljajo vsi priglasienci, da izjavijo sami, v katero teh kategorij žele biti uvrščeni. Onih, ki se v tem smislu ne izjavijo, ne bo možno upoštevati.

Prijave se sprejemajo le do 5. avgusta t. l. Na poznejše priglasitve se ne bo mogoče ozirati.

Že dosedaj je priglasienih preveč izletnikov, vsled česar ne bo mogoče vpoštevati vsih došlih prijav. Oziralo se bo v prvi vrsti na one kmetovalce, ki so dovršili kako kmetijsko šolo.

Pomen grašice za živinorejca.

(Kmetijska šola v Št. Jurju ob Južni železnici.)

Na pomlad živinorejec navadno že težko pričakuje, da zamore kaj nakositi za polaganje. Najhitreje je za to sposobna rž. Dobro jo je nasejati, najbolje blizu dvora, toliko, kolikor je treba za kratko dobo, to je prilično do 2 ara za 1 glavo dorasle govedi. Zelo koristna je pa pri mes grašice. Mešanice vobče več vržejo nego čiste posetve. Slednja kot metuljica ne izmozga zemlje glede dušika, nasprotno jo v tem oziru izboljša. Na našem zavodu presajamo za ozimno grašico večinoma peso in ta je ravno tam vedno najlepša. Grašica tudi zaduši plevel, ker zemljo močno obsenči in provzroči posebno godnost iste. Tudi nje tečnost je večja nega samega žita. Slabotno steblo se pa ne more spenjati kvišku, ako ne najdejo vilice opore. Kot taka služi prav dobro žito, in sicer za ozimno grašico najbolje ozimna rž. Obe se na pomlad primerno vsopredno razvijate. Rž, pa tudi grašica, je posebno primerna krma za prehod od suhega na zeleno, ker ena kakor druga ni presočna in je že s tega stališča ta setev priporočljiva.

Seje se po $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ in $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ grahorice. Za setev na roko se rabi na ha semena po 120—160 kg rži in 85—125 kilogramov ozimne grahorice.

Seme ozimne grašice je dražje nego poletne, pa se večkrat prodaja slednja pod imenom prve. To je pač kmetovalcu v škodo, ker poletna grašica ne prezimi in posledica je redka košnja. Za lahko, slabo zemljo, se pa priporoča kosmata ozimna grašica. Na dobrih tleh da pa navadna več košnje. Panonska grašica pa prenaša zimo posebno dobro in vrže več nego obe prejšnji. Rž se posebno priporoča ivanjsko ali košato. Nekateri primešajo tudi nekaj laške detelje ali celo še ozimnega gropa.

Zaradi bujnejše rasti rži kaže njivo pognojiti s hlevskim gnojem, grašici pa posebno ugaja superfosfat. Kjer se slednja prvokrat seje na dotično zemljišče, je umestno cepiti bakterije, ki napravijo na koreninah gomoljce in dobavljajo dušik iz zraka. Dobijo se čiste kulture bakterijev za grašico, s katerimi se seme omaže. Na našem zavodu smo opazovali, da se grašica po takem cepljenju bujnejše razvije, gomoljci na koreninah so pa posebno veliki.

Ako se seje zgodaj, n. pr. že koncem avgusta, se dobi še v isti jeseni nekaj košnje. Na našem zavodu jo kosimo navadno že v pozni jeseni za zeleno krmo, na pomlad pa še dvakrat. Prvič že zgodaj, včasih že sredi aprila, v majniku pa drugič. Pri prvi pomladanski košnji prevlada rž, pri drugi pa grašica. Prva košnja je precej zgodnja pred deteljo, tudi pred lucerno, druga pa pride prav po prvi košnji detelje.

Največje ovire dela sorazmerno draga setev. Zato je najbolje, če si kmetovalec pridelava svoje seme sam. Za pridelovanje semena se pač zemljišče zaradi polege rži ne sme gnojiti nanovo s hlevskim gnojem in seje se tudi nekoliko bolj redko, n. pr. v vrste po 30 cm narazen. Na hektar se pridelava do 20 q semena grašice, ki je tudi izvrstna krma za pisanje živine ter po 30 q za krmo izvrstno porabne slame. Semena kosmate grašice se pa pridelava manj, okoli 10 q. Razen ozimne setve se priporoča pa še jara ali poletna. Poletna grašica se pa seje ali zgodaj na pomlad za porabo poleti ali na strnišče z jesensko rabo. Najbolje se izplača strniščna setev, če se izvrši hitro za žetvijo. Za mešanico je poletni grašici najprimernejši oves. Priporoča se $\frac{3}{4}$ grašice in $\frac{1}{4}$ ovsa, povprečno torej 187 kg grašice in 50 kg ovsa na ha. Od

setve do popolnega razvoja se računa prilično 80 do 90 dni. Kosi se pa že lahko mnogo prej, ko začne cveteti. Glede gnojenja, setve itd. velja isto kakor glede zimske grašice.

Na pomlad se seje ta mešanica čimprej, in sicer ko pomladanska setev sploh začne. Tedaj se kosi že početkom junija med prvo in drugo košnjo domače detelje. Po njej prav izvrstno uspeva ozimno žito. V vlažnih pokrajinah se pa lahko seje skozi celo poletje.

Mi sejemo poletno grašico na pomlad večinoma zaradi semena. Ko je to dozorelo, se mešanica pokosi in spravi, zemljišče pa pognoji in plitvo preorje. Od izpadlega semena zraste grašica zopet zelo gosta in da lepo košnjo na jesen. Ta samosevka je takorekoč zastoj.

Inače pa sejemo tudi letno grašico večinoma avgusta na strnišče za ozimino ali jarino. Tako imamo obilo zelene krme v pozno jesen, dokler ne zapade sneg, včasih še v mesecu decembru. Ako zapade sneg poprej, tedaj grašico pomandra, vendar ni škoda prevelika. Podorana namreč učinkuje kot zeleni gnoj izborna (pomnoži dušik za 195, da celo za 300 kg na ha), izboljša zemljo izredno in po njej uspeva oves ali koruza izvrstno.

Na njivi, ki se je na pol gnojila z apnovim dušikom na pol s podorano zeleno grašico, se je n. pr. učinek slednje ves čas in tudi pri mlačvi posebno očividno odlikoval pred učinkom apnovega dušika.

Pripomniti se pa mora, da je poletna in strniščna setev zelo odvisna od suše in da se na suhih tleh v suhem podnebjem večkrat ne izplača. V ugodnih razmerah pa vržejo take mešanice do 120 q sena na hektar.

I. Belle.

Novi načrti prirejati stanovitno mleko.

(Tretji odgovor na 19. vprašanj.)

Od mlekarske zadruge v Trnovem pri Il. Bistrici smo dobili vprašanje, če bi ji kazalo v svojem obratu vpeljati „bioriziranje“ mleka, na katero vprašanje smo odgovorili v 9. in 11. števil. „Kmetovalca“. Od tvrdke, ki izdeluje biorizatorje nismo dobili odgovora. Toliko smo doslej dognali, da se navadna pasterizovalna naprava ne da kar preprosto prirediti za bioriziranje, ampak je celo opravo v mlekarni zamenjati. Imenovana zadruga se pohvali z gmočnim uspehom, sporoča, da ima vse stroje v redu, le pastirizator je že slab; tudi njej se ni posrečilo enako nam najti stika s kako tvornico, ki izdeluje biorizatorje. Prva dunajska mlekarna, ki je ena največjih na svetu, piše zadrugi, da nima nikakih zanesljivih poročil o uspešni rabi biorizatorja.

V največjem in znanstveno najboljšem kmetijskem listu na svetu „Deutsche Landwirtschaftliche Presse“ v Berlinu smo stavili vprašanje: **Kateri so novi načini prirejati stanovitno mleko za njega pošiljanje v kraje z veliko vročino in kakšna je rabna vrednost bioriziranja mleka?** V 53. števil. imenovanega lista z dne 6. julija t. l. smo dobili nastopni odgovor:

„Absolutno stanovitnost mleka jamči njega steriliziranje, t. j. segrevanje na 100° C, nekako 10 minut dolgo na 120° C v pločevinastih rušah ali večjih posodah. Da se pri daljšem postavljanju mleka prepreči sitno zbiranje smetane po vrhu, ki se potem le težko da z vsem mlekom dobro zopet pomešati, je mleko pred steriliziranjem homogenizirati. Tako mleko je neomejeno stanovitno, ker so vsi trosi bakterijev uničeni in je zato pripravno za eksport preko morja v vroče dežele.

Omenjam, da se je nemško ministrstvo za prehrano dogovarjalo z neko dansko tvrdko zaradi izdelave 40 litrskih vrčov iz kovine za sterilizirano mleko, v katerih je naprava, da se mleko pri vsakem pregibanju posod avtomatično premešava, kar stori homogeniziranje mleka nepotrebno.

Sterilizirano mleko ima vedno izrazit okus in vonj po kuhanem mleku in je v svojih naravnih lastnostih močno izpremenjeno.

Iz Vašega vprašanja je pa pač posneti, da se pri Vas ne gre za eksport steriliziranega mleka v daljnjo inozemstvo, ampak da Vaše zadrage naredijo mleko v poletni vročini za prevažanje po železnici stanovitno. To se doseže z **visokim pasteriziranjem**, t. j. s hipnim segrevanjem mleka na 80—90° C ali z **dlječasnim pasteriziranjem** pri nižji vročini, t. j. s segrevanjem mleka pri 62—63° C toplote kake pol ure.

Dlječasnega pasteriziranja je več načinov, ki so precej enako učinkujoči. Dobro prevdarjeno je „**bioriziranje**“ mleka, pri katerem so vsi drobci mleka deležni vročine. Tako se doseže pri rabi biorizatorja v kratkem času pri 70—75° C vročine ono, kar se doseže z drugimi aparati ob majhnem pregibu mleka pri 62—63° C v pol ure, t. j. stanovitnost mleka za več dni. **Zal ima pa biorizator to slabo stran, da predela na uro le majhno množino mleka.** Vrhutega se pri dolgotrajnem pasteriziranju ohranijo mleku naravne lastnosti skoraj popolnoma, dočim pri visokem pasteriziranju ne, zato ono tudi slabše in težje izločuje smetano.

Mleko, pa bodisi „**visoko**“ (pri visoki toploti) ali „**dolgo**“ (počasi pri nižji vročini) pasterizirano, se celo pri najmočnejšem hlajenju takoj po pasteriziranju, že v par dneh izpremeni, ker niso bili uničeni vsi trosi bakterijev; visoko kaže še slabše kipenje nego dolgo pasterizirano mleko.

Za Vaš namen je torej priporočljivo pazljivo izvršeno, dolgo pasteriziranje mleka v aparatni sestavi, kakor jo n. pr. izdeluje **Edvard Ahlborn** v Hildesheimu. Zraven je mleko natakati v vrče, ki so z izparjenjem ali s segrevanjem očiščeni vseh trosov bakterijev, in je mleko po možnosti močno shladiti.

Tvrdka **Schulz** v Oldenburgu izdeluje aparat za dolgotrajno pasteriziranje, v katerem **se mleko kar naravnost v vrčih segreva**. (Za ta aparat se mora naša Kmetijska družba vsled razmer v Sloveniji prav posebno in takoj zanimati. Opom. ured.)

Dr. A. Wolff,

predstojnik mlékarskega preizkuševališča v Kielu.

Nekaj misli o živinoreji in mlekarstvu.

Pravijo sicer, da krava pri gobcu molze, vendar ta stavek ne velja vedno in za vsako kravo.

Napravil sem na našem gospodarstvu, ki goji 40 krav (lepe, čiste simodolke, pincgavke in križance teh dveh pasem), zanimiv poskus, da vidim, kako izkoriščajo dano jim krmo.

K poskusu sem vzel 30 krav, ker se ostale zaradi visoke brejosti niso molzle. Dobivale so v početku prejšnjo normalno porcijo zelene krme in dajale v tej dobi po 150 litrov mleka dnevno. Nato sem dal vsaki kravi po 2 kg pšeničnih otrobov na dan in izvajal poskusno molznjo skozi 10 dni, da sem mogel priti do razmeroma konstantnih rezultatov, ki so obstojali v sledečem:

Produkcija mleka dvignila se je samo pri 18 kravah, in sicer:

Krava vrste	dala več mleka za	v vrednosti	Dobiček	Izguba
1.	0.5 l	K 2.50	K —	K 4.50
2.	1 »	» 5	» —	» 2
3.	1.5 »	» 7.50	» 0.50	» —
4.	2 »	» 10	» 3	» —
5.	2.5 »	» 12.50	» 5.50	» —

5 krav torej nikakor ni plačalo podanih jim 2 kg otrobov v mleku, nego hrana je šla v mast, živali so se debelile, kar pa ni gospodarju po volji, ki drži svoje krave zaradi mleka. Te krave torej moramo prodati mesarju, ker za vožnjo jih ne uporabljamo.

Gornje številke imajo velik pomen za gospodarja in podoben rezultat bi se našel morda v marsikakem hlevu, kjer se ne kontrolira molznost in porabljena krma.

Otrobe smo plačali po K 3.50 za 1 kg, vsaka krava je torej prejela v krepki krmi 7 kron. Mleko se prodaja tu po 5 K liter, plačale so torej krave s sledečim dobičkom, oziroma izgubo:

1.	pri 10 kravah za	$\frac{1}{3}$ litra, ali 5 litrov skupno
2.	» 6 » »	1 » » 6 » »
3.	» 5 » »	$1\frac{1}{3}$ » » $7\frac{1}{3}$ » »
4.	» 2 » »	2 » » 4 » »
5.	» 2 » »	$2\frac{1}{3}$ » » 5 » »

25 krav za 27 litrov skupno.

Ker so dobivale vse krave porcije zelene krme, je izključeno, da bi iskali vzrok dviganju mleka v drugi krmi.

Gospodar mora znati tudi računati, ne samo producirati; sploh bi se moralo pri ljudskih strokovnih predavanjih polagati veliko važnost na to, da se naši gospodarji navadijo malo računati, treba je v njih zbuditi zanimanje, katera in kako se mu izplača poedina vrsta v poljski produkciji in živinoreji. Čehi tudi v tej smeri pomagajo kmetu: njihov zavod za zemljedelsko knjigovodstvo pošilja računske knjige z natančnim pojasnilom, da lahko vsak kmetovalec vpiše številke o gnojenju, obdelovanju i. dr., potem pošlje zavodu, ki izdela iz njegovih podatkov zaključek in ga vrne s pripombami gospodarju, da ima tudi sam točen pregled o rentabilnosti svojega gospodarjenja, v njem najde tudi smer, ki ga vodi do najboljšega uspeha.

Pa vrnimo se nazaj k našemu poskusu!

Pri ceni mleka 5 K litru izide gornji rezultat. Drugače bi bilo seveda pri višji ceni mleka: Če bi mogel prodajati mleko po 7 K, izplačala bi že druga vrsta dane otrobe, pri nižji ceni bi še mogoče niti tretja vrsta ne dala dobička.

Od česa torej odvisi množina mleka, ki ga nam daje krava? Naravne rase primitivnih krav, ki se ne odgajajo za mleko, dajo letno samo toliko mleka, kolikor ga potrebuje tele, da odraste. Visoka molznost našega blaga je posledica brižnega vzgojevanja, izbiranja, oplemenjevanja — delo torej človeškega uma. Ta oplemenitev, ki se prikazuje v večji molznosti (ali v zvišani meri masti v mleku) je dedična lastnost. Vendar ne smemo pojem dedična razumevati tako, da bi lastnost samaodsebe morala ostati in se pojavljati vedno, tudi brez naše pomoči. Nasprotno: kakor hitro se ne pazi na to, da se te lastnosti ohranijo, začenja molznost padati od ene generacije do druge.

S tem torej, da si nabavimo v svoj hlev dobro molzno kravo, ni produkcija mleka že zagotovljena za vedno, nego moramo jo brižno krmiti, čistiti, pripuščati jo k biku, ki izhaja tudi sam od prednikov generacije z dobrimi molznimi kravami, da si zagotovimo dober naraščaj.

Često opazamo, da dve molzni kravi iste pasme, v isti laktačni dobi, ob isti krmi, dajajo različne količine mleka, čeprav stojijo pod istimi okolnostmi. To je **vpliv osebnosti ali individualnosti živali**, ki je ravno pri produkciji (za mleko, za pitanje itd.) najvažnejši in najmočnejši.

Velika napaka v živinoreji se dela ravno v tem, da se vse preveč gleda na obliko goveda, na njegovo čistost pasme, ker oblika in čistost pasme nikakor ne odgovarja vedno produktivni vrednosti živali. Mnogo se je zagrešilo tudi pri nakupu plemenske živine v tujini. Prej opisan poskus me je prisilil k temu, da odprodamo 6—10 krav, ki na noben način ne zaslužijo imena molzne krave, čeprav so to za pogled krasne simodolke in pingavke.

Tudi v pasmi se mora vedno izbirati, selekcionirati. Slabo treba odpraviti, dobro vzgajati in oplemenjevali, to je cilj dobre, smotrene živinoreje.

Pri tej priliki se dotaknem malo izpostavljenja rodovnic našega blaga. Prej so se izpostavljale te pole tako, da je iz njih bila razvidna samo čistost pasme — celo „garantirana“, nikjer pa nismo mogli videti, kakšne produktivne vrednosti je dotična krava ali bik. Navajam tu samo en primer, kaj naj obsega rodovnica, ker je ravno prišla z našimi novimi biki, s katerimi hočemo izboljšati produkcijo mleka v bodočnosti.

Rodovina in molznost:

po očetu s tremi generacijami nazaj z označbo, koliko je dala vsaka mati na leto mleka in koliko odstotkov masti;

po materi isto.

Omenjena bika bi marsikomu naših živinorejcev prav nič ne ugajala, ker njihova oblika ne odgovarja v vsem zahtevam formalnosti, toda pogled v rodovnico govori o veliki njihovi produkcijski vrednosti, ker so bili vsi predniki od očetove in matrne strani dobri producenti mleka (4—6000 litrov mleka na leto).

Ne moremo sicer popraviti naše staje takoj na večjo molznost, zato pa moramo skrbeti za dober naraščaj, na katere bi bik prenesel svoje dobre mlečne lastnosti. Zato tudi prodamo najslabše krave, ker bi sicer šel proces prepočasi. Ne moremo seveda prepustiti vse skrbi za povzdigo produkcije samo gospodarjem, zato bi bilo dobro, da se ravnamo po vzoru drugih: rabimo kontrolna društva. Marsikako premovanje in licenciranje bikov bi izpadlo na ta način mogoče drugače, bolj pravično. Mlekarske in živinorejske zadruge naj bi razširile svoj delokrog tudi na kontrolo molznosti, potrošene krme itd., da moremo našim gospodarjem dodajati le goved z dobrimi lastnostmi.

Pri tem bi mnogo pomagali tudi okrajni kmetijski nadzorniki, na katerih leži ogromno delo za povzdigo naše produkcije.

Inž. Švigelj.

Še enkrat poskušnja ali prodaja vina po alkoholnih stopinjah.

Gospod Belle veli sicer v začetku svojega tozadevnega članka, da imam res prav, ako trdim, da alkohol ni vse, kar daje vinu vrednost; njegova poznejša izvajanja pa zvené nekako, kakor očitjanja, da omalovažujem primerno zrelobo grozdja, od katere je odvisna množina

sladkorja, oziroma alkohola, torej sorazmerno tudi dobrota, oziroma okus vina.

Prisojam pa si vseeno toliko večšine, da mi je znan pomen dobre zrelobe grozdja, četudi je z besedo nisem direktno omenil. Indirektno pa sem jo moral vendarle imeti pred očmi, ko sem razpravljaj o finem in finejšem okusu vina, saj se ti brez zrelobe ne dajo doseči in se pri poteku zrelobe ne viša samo alkohol povzročajoči sladkor, ampak višajo se tudi nekateri drugi finejši okusi, prikupljivi dobremu buketu, ki ga pa ni mogoče ne meriti, ne tehtati in ga najdeti le nos in jezik. So pa tudi te finoče pri različnih vrstah različne in v različni množini, četudi imajo vse vrste enako množino alkohola. Zato pa sme biti v takih slučajih merjenje alkohola le bolj informativnega značaja ne pa, da bi se le po vsebini alkohola določala cena.

Iz prerano obranega grozdja in manjvrednih vrst nastale kislice nimajo navadno nikakih finoč, najmanj pa finejših, zato teh sploh nisem mogel imeti v mislih, tem manj, ker si domišljam, da me je šteti med one, ki imajo normalen, povprečen okus, ki ljubijo zrelobo in ki razločajo okusno vino od neokusnih kislic.

Moj namen je bil izpodbijati idejo, izraženo v 3. številu letošnjega „Kmetovalca“, da bi se pričela prodajati, odnosno kupovati vina po alkoholnih stopinjah tudi pri nas, ker je za naše kraje neumestna in mislim od strani naših umnejših vinogradnikov nesprejemljiva. In da ne bo nesporezumljenja, omenim, da sem bil pozvan tudi od teh, nastopiti proti propagiranju take ideje. Tak način trgovanja je le tam mogoč, kjer se prideluje v velikem obsegu vino enega tipa, ki se razlikuje v kakovosti med seboj le po večji ali manjši vsebini alkohola in kjer njih aroma igra bolj podrejeno vlogo. Kako bi pa prišel pri nas umen vinogradnik do tega, da bi moral oddati svojo okusno kapljico plemenitih vrst, ki vsebuje, recimo, 10% alkohola, po isti ceni, kakor je oddal njegov sosed n. pr. šmarnico, ki ima na stenice spominjajoči, ogabni okus, ki je pa dosegla istotako 10% alkohola in toliko ona doseže. Faktično se pa dogaja, da skušajo nekateri uveljavljati to prakso in mečejo vse v en koš, če jim to prija.

In če izvajamo ta kričec primer s šmarnico v dobri veri, da bo ona itak izgubila v doglednem času vsako vinsko tržno vrednost in če izvajamo še druge enake šmarne, so pa tudi med ostalimi našimi vini pri enakih alkoholnih stopinjah velike razlike v naravnem okusu teh vin, posebno z ozirom na njih aroma. Zato sem mnenja, da je merjenje naših boljših in povprečnih vin sicer dober pripomoček v informativne svrhe za onega, ki ni več ga primerno čutiti že pri pokušanji ali nič drugega.

Kislice iz prerano obranega grozdja in slične brozge, ki jih pa nisem imel v mislih, pa se naj trgujejo po načinu, po kakršnemkoli je komu drago.

Vinarski inštruktor Jos. Zupanc.

Vinska razstava.

Od strani vinarskega odseka Kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru se je sprožila misel, da bi se naša vina razstavila na prihodnji kmetijski razstavi v Pragi, ki bo majnika l. 1922.

Gotovo bi bilo zelo umestno, da seznanimo češke trgovce in porabnike z našimi vini, da vedo kakšno blago se pri nas dobi in kam se jim je v slučaju potrebe obrniti.

Po zrelem pretudarku in posvetovanju z večšaki v Čehoslovaški sem prišel pa do zaključka, da ni kmetijska razstava pravi forum, pred katerega naj postavimo svoj pridelek.

Kmetijsko razstavo posečajo po veliki večini le kmetovalci, kajti tem je ta razstava v prvi vrsti namenjena. Ako hočemo kmetijske proizvode, kakor je vino, spraviti v promet, jih moramo postaviti tja, kamor zahajajo trgovci. Zato je podpisani mnenja, da bi bil zato najbolj prikladen praški veletrg, ki ga posečajo v prvi vrsti trgovci in odjemalci kmetijskih in drugih proizvodov.

Podpisani se je zato podal k ravnateljstvu praških vzorčnih veletrgov in se je tam razgovarjal o stvari sami z raznimi referenti, ki so obljubili vsestransko pomoč.

Prihodnji praški veletrg (velesejm) se vrši od 1. do 8. septembra t. l. Priglasitve za udeležbo na ta veletrg so za letos zakesnele, pač pa pride vpoštev praški veletrg v prihodnjem letu 1922. Na razpolago bi nam dali posebni, primerno velik paviljon, katerega polovica bi bila urejena kot izložba, polovica pa kot pokuševalnica. Stroški bi ne bil nepremagljivi, temveč razmeroma nizki.

Stvar bi morala vzeti v roke kaka centralna strokovna organizacija, ker pa še te nimamo, glavne strokovne korporacije v državi kot so: Kmetijska družba za Slovenijo, Hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo in Srbsko poljeprivredno društvo. Podjetje bi morala financirati država.

Te korporacije naj bi takoj sklicale skupno sejo delegatov in se posvetovale o izvedbi izložbe. Izvoliti bi bilo ožji odsek, ki bi sklepe realiziral.

Odsek bi moral takoj prijaviti svojo udeležbo na praškem veletrgu za leto 1922. in obenem sestaviti izkaz tipičnih vin iz vse države, ki naj bi se na veletrgu prodajala.

Tako bi se češko občinstvo hitro seznanilo z blagom, ki je pri nas na razpolago in bi se lahko storil prvi korak do trgovinskih zvez s češkoslovaškimi odjemalci.

Bohuslav Skalický.

Ljubljanski kmetijsko-industrijelni velesejm.

Ta velesejm, ki bi se imel vršiti v Ljubljani od 13. do 24. avgusta t. l., se je moral sedaj iz raznih tehničnih ozir, zlasti pa zaradi štrajka mizarjev, preložiti na poznejši čas, in sicer na 3. do 12. septembra. S tem bo dana možnost, da se vse bolje in natančneje uredi in da se obenem izogne tudi veliki avgustovi vročini, ki bi posebno na razstavljen vina, žganje, voščene reči in enake predmete, kolikortoliko škodljivo vplivala.

Sploh ni bil avgust za razstavo v nikakem oziru ugoden čas, toda sklenilo se je takoj v začetku priprav za ta semenj, da se vrši avgusta, ker v tem času bi bile vse šole proste in torej dovolj prenočišč na razpolaganje. S tem, da se vrši sedaj ta semenj v prvi polovici septembra, ne preostane glede prenočišč nikaka težkoča, nasprotno bo pa vsem razstavljalcem bolj ustrezno in tudi obisk bo gotovo večji nego bi bil avgusta, ko imajo kmetje vsestranskega posla pri svojih kmetijah in je večina ljudi na dopustih in letoviščih.

Kakor kaže, bo imel ta semenj veliko privlačno moč. Čeprav jako obsežen (okrog 22.000 m²), bo še premalo prostora za vse razstavljalce, ker se je oglasilo tudi mnogo izvenslovenskih industrijskih tvrdk.

Slovenija bo zastopana z vsemi svojimi pridelki in izdelki.

Tudi vinogradništvo bo zavzemalo častno mesto, ker poleg raznovrstnih vinogradskih in kletarskih strojev in razne bolezni pokončevalnih sredstev, bo razstavljenih v posebnem oddelku velikega paviljona čez 150 prvovrstnih vin iz raznih kranjskih in štajerskih vinskih gor.

Ta vina se bodo točila v razstavnem prostoru po kozarčkih, tako da se bo lahko vsakdo prepričal o kakovosti ene ali druge vrste, ter eventuelno sklenil z dotičnim producentom takoj tudi kupčijo, s čimer si lahko mnogo stroškov in zamude časa z dragim potovanjem prihrani.

Sejm bo odprt vsak dan od 8. do 18. ure. Po 18. uri bodo sestanki na posebnem veseljem in restavracijskem prostoru tik sejma, kjer se bodo točila med drugim tudi razstavljen vina v posebnem od vinskega odseka postavljenem paviljonu.

Franc Gombač.

Inž. A. J. Ružič, gozd. komisar:

O prijavi sekanja v gozdih.

(Namen in izvedba naredbe celokupne deželne vlade za Slovenijo z dne 19. maja 1920, št. 241. Ur. l.)

(Dalje.)

6. Kdo naj prijavi in kako je prijaviti te sečnje.

Prijava tudi na Kranjskem ni nič novega, ker je že poprej bilo običajno prijaviti vse večje sečnje v varstvenih in v gozdih, ki so v prepovedi. Te sečnje se morajo tudi naprej prijavljati po predpisih odloka, ki ga je dobil posestnik gozda za dotični gozd, oz. tudi ne prijavljati, ako to ni posebno predpisano. Tudi tistih sečenj, ki se vršijo točno po načrtu, ki ga je odobrilo okrajno glavarstvo ali krajni komisar za agrarne operacije, ni treba prijavljati, ker so itak že odobrene. Sečnje, ki jih je vsled vremenskih in drugih gozdnih poškodb (sneg, led, vihar, požar, žužki itd.) potreba takoj pričeiti, je obenem s početkom sekanja prijaviti okrajnemu glavarstvu, vendar pa le tedaj, ako so sečnje tako obširne, da bi se jih sicer moralo prijaviti po že omenjenih predpisih, ali ako je s tem potrebna izprememba v že odobrenem sečnem načrtu.

V § 5. naredbe je natančno določeno, kdo in kako mora prijaviti te sečnje. Prijavo sečnje je najbolj priložno napraviti na tiskovini, ki se jo dobi pri županstvu, pri gozdnem nadzorništvu ali pri okrajnem glavarstvu proti plačilu stroškov tiskovine v znesku 1 K. — Z ozirom na ogromno proširjenje dela za gozdarske organe, ki jim ga je prinesla nova naredba, o čemer bom pozneje še govoril, je bilo potrebno, da se že v prijavi sami po možnosti natančno popišejo in označijo sečnje, ki se jih namerava izvršiti. Važno je tudi določilo, da sme prijaviti sečnjo le lastnik gozda, oziroma njega zakoniti zastopnik, s čemur so preprečene številne nerednosti, ki se lahko zgodijo.

V prijavi sečnje je treba navesti: 1. svoje ime in bivališče; 2. davčno občino, številko in izmero parcele, morebitno domače ime gozda, izmero in pri delnem poseku gozdne parcele tudi ležbo prostora, na katerem se namerja sekati; 3. način namerjane sečnje (golosek ali prebiranje); 4. (približno) površino vseh gozdov, ki so last dotičnega gospodarja; 5. ime in bivališče kupca lesa in tistega, ki je morda prevzel sekanje ali upravljanje lesa, ako je ta znan; ako pa ne, se to mora zgoditi najpozneje osem dni, preden se začne sekanje. To določilo je važno za to, da se lahko zasleduje dotičnike, ako so oni zakrivali prestopke predpisov, s čimer je stališče gozdnega posestnika bolj zavarovano; 6. navesti je tudi, ali je dotična ploskev obremenjena s služnostmi, da se tako varujejo obojestranski interesi; 7. povedati je treba, ali se bo s tem posekalo eno četrtino ali še več za posek zrelega gozda, kar ga je na vsem kmetijskem posestvu.

Ako prijavitelj sečnje zahteva potrdilo, da je sečnjo prijavil, se mu to potrdilo mora izdati. To je važno zaradi tega, ker po določilih § 10. naredbe se more po po-

teku določenega roka izvršiti prijavljena sečnja tudi brez dovoljenja, ako do tega časa ne prejme prijavitnik nobenega odloka od okrajnega glavarstva.

Ako je prijava nepopolna, sme tako prijavo okrajno glavarstvo vrniti prijavitniku v izpolnitev le tedaj, ako za rešitev prijave sečnje ni dovolj podatkov v prijavi.

Ker je kmečkemu posestniku večkrat zelo težavno dati na vsa ta vprašanja odgovore, bo najbolje napravil, ako da prijavo sečnje o priložnosti napraviti pri županstvu, kjer tudi lahko dobi vse potrebne podatke. Podpisati pa jo mora vedno sam lastnoročno.

Omeniti moram tudi to, da so sečnje, ki jih je treba prijaviti, redoma tako obsežne, da je natančneje poznanje teh vprašanj tudi za kmeta zelo važno in potrebno.

7. Roki za prijave sečenj.

Prijave sečenj so proste vseh pristojbin razen povračila stroškov tiskovine, ako se uradna tiskovina za to uporabi. Vse sečnje je **treba prijaviti ali županstvu ali neposredno pri okrajnem glavarstvu** (politični ekspozituri, mestnemu magistratu), in sicer v **januarju, februarju, marcu in avgustu vsakega leta**. Pri županstvu traja ta rok le do 20. marca, oziroma 20. avgusta vsakega leta. V teh rednih rokih prijavljene sečnje se rešijo in se tudi pregled in prepotovanje sečnih prostorov izvrši uradno **brez vsakih stroškov za prijavitnika sečnje**. Prijavitnik sečnje pa je dolžan pomagati, oziroma iti z uradnimi gozdarskimi organi na lice mesta, kateri organi pa imajo dolžnost, ob tej priliki poučiti kmeta o vseh vprašanjih, ki se tičejo gozdarstva in mu dati potrebne navete in navodila.

To določilo je ogromnega pomena za naše gozdarstvo. S tem je gozdarsko osebje primorano, vsaj dvakrat na leto prepotovati ves svoj okoliš in vršiti nalogo potujočega učitelja. S tem je pa tudi proširitev delovanja za pičlo število gozdarskih uradnikov tako ogromna, da je od njih nemogoče zahtevati še več, ako hočejo tudi svoje pisarniške posle pravočasno končati.

(Dalje prihodnjič.)

KMET. ŠOLSKI VESTNIK.

Skrbimo za boljši kmečki naraščaj!

V Sloveniji so tri drž. kmetijske šole, ki naj nam odgajajo dober kmečki naraščaj: Vinarska in sadjarska šola v Mariboru, Kmetijski šoli v Št. Juriju ob Južni železnici in na Grmu pri Novem mestu.

Vsakdo, ki prevzema kmetijo, bi moral imeti primerno strokovno izobrazbo, ki mu jo nudi kmetijska šola. Tudi čevljar ne more biti brez strokovne izobrazbe! Napredni kmetovalec pošilja tedaj svojega najposobnejšega, najnadarnejšega sina v strokovno šolo, da bo nekoč njega vredni naslednik. Naj se ne boji stroškov! Pred vojno je prodal par volov, da je dal sina eno leto šolati, sedaj zadostuje en vol za dve leti na kmetijski šoli, ki je razmeroma še najbolj poceni, a za naš kmetijski stalež najbolj potrebna. Uprav sedaj je čas odločitve in previdarne izbire najposobnejših mladeničev za kmetijske šole. V resnici revni in potrebni dobe državne ali druge štipendije, drugi teh par malovrednih tisočakov za pol vola sami prispevajo; to ni žrtev, ampak najbolje naloženi denar, kar si misliti moremo. Županstva naj ne dajejo ubožnih spričeval takim, ki zares niso ubožni. Žalostno je dejstvo, da se je podpisanemu prijavil slučaj, da je dobil ubožno spričevalo mladenič, kojega oče poseduje par sto oralov nezadolženega dobrega zemljišča, več hiš, gostilniško, mesarsko in mlinarsko obrt, žago itd. To je kazniv zločin, ker se tako res potrebni lahko silno oškodujejo.

Okrajni zastopi, denarni zavodi in druge korporacije naj dovoljujejo redno in večje štipendije za gojence kmetijskih šol, nego doslej. Doslej prednjačita na štajerskem ozemlju okrajna zastopa v Brežicah in Mariboru, ki podpirata kmetijsko šolanje z lepimi zneski. Posnemajte jih! Tako se naše kmetijstvo in splošno gospodarstvo najbolje pospešuje. Prijatelji kmetijstva in kmečkega ljudstva naj store svojo dolžnost! Skrbimo vsi za boljši kmečki naraščaj, kar je posebne važnosti v naši obmejni, od hudih sovragov obkoljeni slovenski pokrajini. To je hkrati dolžnost vsakega dobrega državljanca.

Andrej Žmavc,

ravnatelj državne vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

Študijska podpora za agronome. Abiturientom, ki se mislijo posvetiti agronomskim študijam, naj služi v vednost, da se imajo z državnimi sredstvi podpirati predvsem le prošilci, ki so s kmetije doma, ki so kmetskega stanu, ali pa, ki so imeli priliko, pečati se s kmetijstvom v teku svojih dosedanjih študij, kar je v dotičnih prošnjah izrecno navesti in podpreti.

Kmetijski pouk po deželi. Poverjeništvu za kmetijstvo priredi na podlagi došliih prošenj sledeča predavanja tekom prihodnjega časa, in sicer: 1. v nedeljo, 31. julija: pri Sv. Petru pod Mariborom (strok. učitelj inž. Petkovšek o poljedelstvu); 2. v nedeljo, 7. avgusta: v Godešicah pri Škofji Loki (kmetijski svetnik Rohrmann o poljedelstvu); 3. v nedeljo, 14. avgusta v Slatini (višji živinorejski nadzornik inž. Zidanšek o živinoreji), v Teharjih (strok. učitelj inž. Kropivšek o živinoreji in pridelovanju krme); v ponedeljek, na praznik 15. avgusta: v Rogatcu (višji živinorejski nadzornik inž. Zidanšek o živinoreji).

Srednja kmetijska šola v Mariboru se namerava osnovati že to jesen, in sicer na sedežu sedanje dvoletne vinarske in sadjarske šole, tako da bodeta zavoda skupaj na sedanjem šolskem posestvu slično kakor sta tudi srednja in nižja gospodarska šola v Križevcih na Hrvaškem. Merodajno za tako skupno delo je sedanje zelo pripravno šolsko posestvo, ki bo lahko služilo namenom obeh šol, po drugi strani pa izdatno cenejše vzdrževanje srednje šole. Treba bo v tem slučaju skrbeti le za šolske (učne) prostore, ki jih mora dobiti srednja šola. Ako se v kratkem posreči ugoditi še nekaterim drugim pogojem, se bo srednja šola s svojim prvim letnikom letos otvorila že to jesen z mesecem oktobrom. Učenci bi morali za sedaj stanovati zunaj zavoda, kakor stanujejo tudi po drugih takih zavodih, ki leže v večjih krajih in mestih, kjer je prilika za dijaška stanovanja ugodna. V srednjo kmetijsko šolo se imajo sprejemati učenci, ki so z dobrim uspehom dovršili spodnjo gimnazijo ali spodnjo realko ali pa meščansko šolo, pa tudi učenci, ki so z dobrim uspehom dovršili nižjo kmetijsko šolo in imajo tudi sicer zadostno predizobrazbo za uspešen obisk srednje šole. Predpisana starost za obisk srednje šole je od 15. leta naprej. Srednja kmetijska šola je namenjena v prvi vrsti sinovom slovenskih kmetskih gospodarjev.

R.

Kmetijsko gospodinjki tečaj v Beltincih. V zavodu šolskih sester v Beltincih se imata s prihodnjim šolskim letom prirediti dva gospodinjki tečaja za kmetska dekleta, ki imata trajati po tri mesece. Ondotne razmere še ne dopuščajo prirediti dlje časa trajajočega gospodinjko-šolskega pouka. Upati je tudi, da se bo s krajšimi gospodinjskimi tečaji v tem kraju za sedaj več doseglo.

R.

Kmetijski tečaj za učiteljice v Ljubljani. V kmetijsko-gospodinjki šoli Kmetijske družbe v Marjanišču v Ljubljani se je 25. julija t. l. pričel gospodinjki tečaj za ljudskošolske učiteljice, v katerega so bile sprejete sledeče učiteljice: 1. Iz Kranjske: Babnik Alfonza, Mokronog, Majer Ivana, Dev. Marija v Polju, Furlan Terezija, Šmartno, Kordiš Aleksandra, Loški potok, Kovač Marija, Sv. Gotard, Šketelj Marija, Dobrepolje,

Štupica Marija, Ljubljana, Znanec Krista, Šmihel, Zupanec Stana, Dolenja vas; iz Štajerske: Cerjak Zinka, Bogojna, Fürst Marica, Sv. Duh, Gosak Roža, Podbréžje, Klančnik Marija, Braslovče, Kocuvan Marija, Cven, Lebar Marija, Dorbovlje-Vode, Zajec Draga, Gotovlje.

Kmetijski tečaj za učitelje na Grmu je pričel 18. julija. V ta tečaj so bili sprejeti sledeči učitelji: 1. iz Kranjske: Betriani Božidar, nadučitelj v Kočevju, Demšar Ivan, nadučitelj v Šmarjeti, Jeločnik Aleksander, učitelj v Št. Vidu, Mihelčič Ivan, nadučitelj v Selcih, Slapar Jakob, nadučitelj v Olševku, Samec Franc, nadučitelj na Krki, Vidic Anton, nadučitelj v Velesovem, Žen Ivan, šolski vodja v Soteski; 2. iz Štajerske: Bratoš Ivan, učitelj v Poljčanah, Bregant Zmago, šolski vodja v Pamečah, Coplč Venceslav, učitelj v Pišecah, Droč Janko, šolski vodja v Zg. Ponikvi, Golez Franc, nadučitelj v Stranicah, Jarn Josip, nadučitelj pri Sv. Roku ob Sotli, Majovšek Rado, nadučitelj v Orli vasi, Petrak Ivo, učitelj v Braslovčah, Reichmann Josip, šolski vodja v Sromljah, Srebrnič Franc, nadučitelj v Zabukovju pri Sevnici, Senica Robert, nadučitelj v Št. Petru v Sav. dol., Stefancioza Tone, učitelj v Rogatcu, Vobič Ciril, nadučitelj pri Sv. Trojici v Slov. Goricah, Zdolšek Bogomir, šolski vodja v Letušu; 3. iz Koroške: Ješnjik Ivo, šolski vodja v Mežici, Sokol Adolf, nadučitelj v Kotljah. Skupno število udeležnikov je 24.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se uvrstijo med „Vprašanja in odgovore“, na ostala vprašanja se pa odgovarja pisмено, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edinole na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vpraševalčeva imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj štiri dni pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko-gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko gospodarska, se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pisмено, če je pisnu priloženo 4 K v znakah kot prispevek k družbenem pokojninskem zakladu. Zadnje zlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh, včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 34. Dodatek. Dodatno k odgovoru na to vprašanje v 11. številki „Kmetovalca“ na strani 106. se pojasni, da velja ta odgovor le v tem slučaju, če se posestniki niso nikdar dogovorili, da bodo navzlic razdelbi zemljišča vendar le pasli tudi nadalje še skupno. Tak dogovor more biti pismen ali usten ali pa v tiem sporazumu, ne da bi kdo v tej dobi proti skupni paši ugovarjal. Ker je v tamošnjem okolišu vobče navada, da pasejo vsi posestniki skupno na vseh zemljiščih, in ker se dosedaj ni nihče pritoževal čez to, je smatrati to kot veljavno pogodbo, ki jo posamezniki ne morejo sami razdreti, ampak edinole dogovorno z vsemi drugimi sosedji, ki izvajajo isto pravico na skupnih zemljiščih. Tako je pravno mnenje in tem vprašanju. Vendar ne moremo jamčiti za popolno pravilnost tega našega naziranja, ker ne poznamo natančno vseh predpogojev, ki pridejo lahko v tem vprašanju v poštev.

Vprašanje 57. Moji prasiči imajo že več časa uši, ki jih ne morem pregnati. Poskusil sem že vse vrste domačih mazil ter jih izpiral tudi z lugom, vendar ne morem uničiti te golazni. **Kako uničim uši pri prasičih?** (J. G. v V. B.)

Odgovor: Najboljše sredstvo proti ušem je tobakova voda, ki se pripravi iz tobakovega izvlečka, ali tudi s kuhanjem tobaka. Na liter vode se vzame do štiri žlice tobakovega izvlečka ali pa primerno množino tobaka, ki se ga pa v vodi mora kuhati. S tako vodo izpiramo ušiva mesta. Na ta način zamorimo uši, gnid pa ne. Iz teh se zopet izvalijo uši, vsled česar moramo po 4—5 dneh zopet ponavljati to zdravljenje in čez nadaljnji teden zopet, dokler ne najdemo na koži več uši. Opozarjamo pri tem, da je dobro pred namazanjem s tobakovo vodo oprati prasiča s

toplo lugovo vodo. Svinjak očistimo in damo vanj samo čisto steljo. Če boste svinje in svinjak imeli snažne, se boste rešili tudi te golazni.

Vprašanje 58. Več oseb mi je že reklo, da ono seno, ki rase na hribih ali v lazih, nima za krmljenje konj nikake vrednosti, oizroma samo toliko kakor slama. Tako seno je dobro samo za govejo živino, za konje je pa uporabno le konjsko seno, ki rase po travnikih v nižini in v morastih. **Kakšno vrednost ima hribovsko seno kot krma za konje?** (J. K. v V.)

Odgovor: Da gorsko seno nima nikake vrednosti kot krma za konje, to pravijo samo ljudje, ki nimajo pojma o vrednosti sena kot krma. Najboljša senena krma za vse živali je brezdvomno gorsko seno, ker le to ima v sebi one hranilne vrednosti, ki tvorijo seno primerno kot krma. To so beljakovine, skrob in tolišča. Čim več teh snovi ima seno v sebi, tem boljše hranilo je za žival, pa naj si bo ta krava ali konj. Da dajemo konjem rajše seno iz nižjih leg, z močvirnatih tal, je vzrok, ker tega sena ne moremo uporabiti za govejo živino, ker ga ta ne mara in če ga žre, ga slabo prebavi. Dalje tudi iz tega vzroka, ker je konjina navadno cenejša nego dobro hribovsko seno, konj pa precej dobro prebavi tudi te vrste krme. Nadomestek za beljakovine mu itak moramo dati v ovsu. Na vsak način pa Vam bo konj gotovo bolj hvaležen za dobro gorsko seno, kakor če mu daste le kislo krmo z močvirja.

Vprašanje 59. Kdaj je najugodnejši čas za iztrebljenje sadnega drevja, osobito orehov? (J. O. v P.)

Odgovor: Sadno drevje je treba iztrebiti (obžagati) vsako tretje leto. Navadno se vrši to delo v jeseni ali pozimi, pa tudi v poletju se sme drevje iztrebiti. Orehovega drevja se navadno sploh ne obrezuje, ako pa se kaj obreže, se mora to v pozni jeseni ali vsaj pred koncem zime izvršiti. Nikoli pa se ne smejo orehi v spomladi obrezavati tik pred časom, ko začne drevje brsteti. Orehi enako trtam na obrezanih vejah solzijo in se vsled rezatve v tem času nastale rane težko zacelijo.

Vprašanje 60. Kaj je vzrok, da postanejo krompirjeva stebila črna in gnila? (A. P. v D. V.)

Odgovor: Meseca julija, avgusta, redkoma že junija, se pojavlja bolezen, katero ste opazili na krompirjevih steblih, ter se imenuje gniloba stebila (Schwarzbeinigkeit). To bolezen povzročajo bakteriji iz skupine cepljivk, in sicer „Bacillus phytophthorus“. Zunanji znaki te bolezni so črni, različno veliki madeži in gniloba na spodnjem delu krompirjeve. Posledica te gnilobe je, da redilne snovi ne morejo do gornjih delov rastline, ter vsled pomanjkanja hranil listi rumenijo in se predčasno posušijo. Gomolje se pa tudi vsled suhega listja ne more razvijati, ter ostane majhno. Bolne rastline se rade pri izruvanju na napadenih mestih pretirajo. Sredstev proti tej bolezni ni. Edino, kar lahko storite, je, pazljivo izbiranje in uničenje napadenih gomoljev. Gomolje hranite čez zimo v suhih, hladnih kletih ali podsignicah in ga pogostoma temeljito preberite, ter vse bolno gomolje odstranite.

S.

KMETIJSKE NOVICE.

Kmetijsko predavanje v Št. Jurju pod Kumom. V nedeljo, 3. julija t. l., se je na željo podružnice v Št. Jurju pod Kumom vršilo zborovanje tamošnjih udov Kmetijske družbe, na katerem je družbeni tajnik imel predavanje o umnem oskrbovanju goveje živine in prasičev ter o primernem vzdrževanju hlevov in svinjakov. Udeležba pri tem predavanju je bila zelo zadovoljiva in opaziti je bilo zanimanje, ki so ga kmetovalci pa tudi kmetske gospodinje kazale pri tem pouku in pričakovati je, da bodo nauki, ki so bili tu podani, rodili dober uspeh. Za delovanje te podružnice se posebno zanima tamošnji g. nadučitelj, ki marljivo deluje v prosep kmetijstva v svojem okraju, naročuje kmetijske potrebščine za ude in gre kmetovalcem na

roko pri vseh vprašanih gospodarskega značaja. Želimo, da bo nova podružnica uspevala, posebno ker imamo v tem kraju nekaj zelo umnih, kmetijsko naprednih in marljivih kmetovalcev, od katerih je želeli, da se z vnemo in požrtvovalnostjo oprimejo nove podružnice.

Letina v naši državi. Po dosedanjih poročilih je bilo težko uganiti kakšna bo letošnja letina v državi. Sedaj pa dobivamo točnejše vesti, iz katerih lahko sklepamo, da bo letošnja letina zadovoljiva, in sicer srednja, deloma tudi zelo dobra. Iz Baranje prihajajo vesti, da se je letošnja pšenica tako obnesla, kakor že dolgo ne. Pšenica je prvovrstna, le slama je slaba. V Bački in Banatu je žetev nekoliko slabejša, a vendar zadovoljiva. Iz Slavonije poročajo, da sta pšenica in ječmen dobro obrodila. Po dosedanjih vestih pride v teh pokrajinah na oral povprečno 12 stotov ječmena in 10 do 13 stotov pšenice. Koruza kaže dobro. Vinogradi obetajo splošno dobro. Oves je večinoma slab, samo po nekaterih krajih dober. Sadja je dovolj, samo slive odpadajo in ne bodo tako rodile, kakor so kazale v pričetku. V Sloveniji obeta biti letina srednja. Pšenica, ječmen sta še precej dobro obnesla, rž je v splošnem malo slabejša, oves v ravnini slabjši, v goratih krajih precej boljši. Vinogradi kažejo dobro, sadja bo pa malo. Letina sena je bila zaradi pomladne suše slabejša. Tudi za otavo ne kaže sedaj posebno ugodno.

URADNE VESTI.

VABILO

k občenemu zboru podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1. — 5. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Ponikva ob 1. ž. v nedeljo, 11. septembra 1921, ob osmih zjutraj v stari šoli.

RAZGLAS

o sprejemu gojenk v Kmetijsko - gospodinsko šolo Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani.

S 5. oktobrom 1921. se otvori dvajseti tečaj Gospodinske šole, ki bo trajal 11 mesecev.

Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verojke, vzgojeslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse cne predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično kuhanje, šivanje (ročno in strojno), pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Gojenke se vežbajo v gospodinskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, t. j. sploh za vse 500 K. Vsaka gojenka naj vzame s seboj v tečaj po možnosti naslednjo obleko in perilo: vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, tri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, štiri srajce, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, štiri kuhinjske in dva navadna predpasnika. Nadalje perilo za posteljo: dva para rjuh in dve stari prevleki za blazine, 4 brisače, 3 servijete. Če ima katera več obleke, jo tudi lahko vzame s seboj.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinsko šolo, morajo:

1. dovršiti 16. leto;
2. znati čitati, pisati in računati;
3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške;

5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože ter da se bodo strogo ravnale po lišnem redu.

Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, z navedbo, kakšnega stanu so starši in kakšen je njih sedanj glavni poklic, naj se pošljejo

vsaj do 15. avgusta 1921.

Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.

Pri sprejemu deklet v Gospodinsko šolo se bo oziralo po možnosti na prosilke iz vseh slovenskih pokrajin, opomniti pa je, da je število gojenk posebno z ozirom na namen Gospodinske šole same le omejeno.

V Ljubljani, 10. julija 1921.

Ravnateljstvo Kmetijsko - gospodinske šole Kmetijske družbe za Slovenijo.

Ravnatelj: inž. R. Lah I. r.

RAZGLAS

o sprejemu seminaristinj v Kmetijsko-gospodinsko šolo Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani.

S 5. oktobrom 1921. se otvori II. tečaj seminarja za vzgojo kmetijsko-gospodinskih učiteljic, ki bo trajal 11 mesecev.

V ta seminar se sprejmejo štiri ljudskošolske učiteljice z večletno prakso, ki so kmetijskih staršev in delujejo na deželi. V prvi vrsti se bodo upoštevale one prosilke, ki so se že do sedaj izkazale z delovanjem na gospodinskem polju ali ki čutijo posebno zanimanje za ta stan.

Seminaristinke morajo stanovati v zavodu Gospodinske šole v Marijanišču na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Za potrebno oskrbo bodo plačevale za sedaj po 800 K mesečno.

Pouka tako teoretičnega kakor praktičnega se bodo udeleževale skupno z rednimi gojenkami ondotnega zavoda. Poleg tega si bodo morale prisvojiti vso potrebno učno snov, ki je predpisana za višjo izobrazbo. Koncem šolskega leta se bodo morale podvreči izpitu o predmetih, ki se bodo poučevali v seminarju. Usposobljenostni izpit za kmetijsko-gospodinske učiteljice bodo polagale šele po dveletni praksi na polju kmetijsko-gospodinskega pouka pred posebno izpraševalno komisijo.

Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti potrdilo šolskega sveta, da se jim dovoli enoletni dopust v svrhu posejanja tega seminarja in zdravniško spričevalo, da so zdrave, naj se najkasneje

do 31. avgusta 1921.

vložijo pri Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.

V Ljubljani, 25. julija 1921.

Ravnateljstvo Kmetijsko-gospodinske šole Kmetijske družbe za Slovenijo.

Ravnatelj: Inž. Lah I. r.

Penudniki in kupci plemenske živine.

Pod tem naslovom Kmetijska družba za Slovenijo odslej naprej redno objavlja vse one lastnike plemenske živine, ki so pri volji plemensko živino prodati in vse one kmetovalce, ki jo želijo kupiti, s čemur je dana prilika prodajalcem in kupcem stopiti v stik in tako poskrbeti za zamenjavo plemenske živine. Priglašati je nakup in ponudbo vseh vrst moških in ženskih plemenskih živali ter naj vsak priglasenec natančno prijavljuje svoj naslov, vrsto domače živali, njen spol, pasmo, starost, število l. t. d.

NAPRODAJ SO:

Dobro plemensko kravo pingavške pasme (dobra molznica) s teletom proda vsled lastne reje prenapolnjenega hleva Ivan Pipan, Vižmarje pri Ljubljani št. 27.



KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

**Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.**

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 K na leto.
Posamezna številka stane krono.

Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 600 K, na 1/4 strani 300 K, na 1/8 strani 150 K, na 1/16 strani 100 K, na 1/32 strani 50 K. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 80 vin, najmanj pa skupaj 12 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz „Kmetovalca“ so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 14. Ljubljana 31. julija 1921 Letnik XXXVIII.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati dve kroni v denarju ali znamkah najmanj pa skupaj K 20 — sicer se naznanila ne objavijo.

Upravištvu ne prevzame posredovanja.

Milnske kamne, sekane iz najboljših bele, ostre do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdelujem zopet in prodajam po najnižjih cenah s pisмено garancijo. Leskovšek Anton, posestnik in kamnosek, Sv. Jurij ob južni železnici pri Celju. 60

Prilporeča se tvrdka Josip Petelin, Ljubljana, Sv. Petrasa 7. Edina tovarniška zaloga najboljših živalnih strojev za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam se dobijo vsi posamezni deli za živalne stroje in kolesa, potrebščine za gospodinjstvo, krojače, čevljarje in sedlarje. 104

Vodovodne cevi črne in pocinkane v vseh dimenzijah dobavlja takoj po znižanih cenah. Železnina, A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška c. 11. 235

Prodaja se bencin motor 6 H. P. stoječ na vazu s ciklarnim žago pripravljen tudi za poljska dela. Voraša se A. Drame, Ljubljana, Zabjek, 2. II. 240

Lep, močan brek, pokrit, za 8 do 10 oseb, pripravek za večjo obitelj ali za kakšno hotelsko podjetje je ugodno napredaj. Vprašati je pri upravištvu „Kmetovalca“, 244

Štorjo za stropne, **Morsko travo** Alger* 1. a kg po 8 K, **žične, žične plošče** po- stelje in druge potrebščine nudi železnina A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška c. 21. 245

Dobra in tečna krma so odpadki od se- menske detelje, katero ima v zalogi tvrdka Viljem Steinherr, Ljubljana. 247

Ržene rogličke (črno zrnje rži) kupi po naj- višji ceni tvrdka Tima Vladi- savljevič, trgovina s semenom, Beograd. 266



Kupujemo suhe gobe,

prilporečamo pa vse vrste se- menj za poletje in jesen! Se- ver & Komp. Ljubljana Wolfova ulica šte. 15. 231

Prodaja se malo posestvo z vsemi potreb- skimi poslopi. Meri do 6 orlov rodovitne zemlje, vse v ravnini. Prodala bo 31. julija na licu mesta v Brezini, 5 minut od kolodvora pri Brezicah. Po- goji se izvejo vsak dan pri Zorko-tu na kolodvoru v Brezicah. 260

Mlatilnica z dvema čistilnikoma, bencin-motor in lok mobilna je napredaj. Ogleda se pri Antonu Kremžerju, St. Vid nad Ljubljano.

Prodaja plug z železno desko, 2 brane, 4 močna kolesa 8 cm široka in es nosilec (tragač) za na voz. Vse že rabljeno a v dobrem stanju, ogleda se pri Josipu Černe-tu, Zgornja Siska 39. 262

Kolomaz najfinišne kakovosti, plavajoče blago, je pričeja po dajem presledku zopet izdelovati tvrdka Golob & Ko. tovarna kemičnih izdelkov na Viču pri Ljubljani. Dobi se začasno samo v sedih po okoli 200 kg. Cena 11 kron za 1 kilogram teža s sodom vred (brutto za netto) franko postaja Ljubljana, barva črna ali rumena.

Dva izvrstna motorja na bencin z 2 oziroma 4 konjskimi silami prevozna, p o da even, tudi z mlatilnico, Jurij Skrz- žlašek, Hajdin, p. Ptuj. 285

Dvovprežni voz velik, oremilen z loiterkami prodaja za ceno 4500 K hotel Ženar v Krškem. 286

Prodaja dobro ohranjen koleselj, Ivan Svink, mesar in posestnik, Ljubljana, Poljanska cesta 64. 187

Prodaja se voziček na štirih kolesih z lestvami za peš voziti. Polizve se v upravi lista. 288

Prodaja se črni koleselj, kje pove uprava lista. 289

Prodaja se v Kučki rebri blizu Stnji vrha lep (Bartov) vinograd z hibo in klet o ter vso hišno opravo in v kleti za vinarstvo potreb o posodje. Poljaniša daje Marija Šterk v Predgradu št. 57, pri Črnomlju. 290

Naprodaj je približno 100 m² okrog'ega od 15 do 30 cm debelega lesa. Polizve se pri Martinu Pirovšek, sedaj pri Amaliji Piki, v Gričah pri Zalcu. 292

Ponudite vse ne porabne zlate predmete, veržice, prstane, obeske, za- pestnice, uhane itd. — kateri predmeti Vam težijo doma in jih ne nosite, — tvrdki F. Čuden, trgovina ur, zlatnine in srebrnine, Ljubljana, Prešernova ulica šte. 1. 293

Prodaja se štedilnik, vr-tca za vetrno peč (Wind- ofen), žična vrv za gugalnico in nov ročni mlin. Polizve se v Ljubljani, Karlovska cesta 30. I. nadstropje. 295

Šibre (šreteljne), pile, obrodno železo, oljnate barve, lake, furež, okras za rakve (truge), nudi najcenejše manjše in večje množine L. Für- sager v Radovljici, trgovina šp.c. jedilnega, obla- čilnega galanterijskega, steklarskega, barvnega in materialnega blaga. 291

Mlatilni stroj velik, z bencin motorjem 12 konjskih moči kompleten v dobrem stanju Cena 85000 kron. Odda se tudi po- samezno. Sesalca za vodnjak z dvema močnima kolesima, 18 m cevi (Gasonswerke) kompletna in tudi airanske cevi za vodovod. Cena 75000 kron. Franc Podlipnik, Tezno 37, Maribor. 294

Hlode, trame in gozdne parcele

kupuje 280
Lesna družba ILIRIJA,
LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8,
pred Sodnijo.

Pozor!

Poštnina znaša:
za zavoje do 5 kg K 30—
» » » 10 » » 50—
» » » 15 » » 70—
» » » 20 » » 90—

Za povzetje se računa:
do K 100 K 3—
» » 200 » 4—
» » 400 » 6—
» » 1200 » 8—
» » 2000 » 10—
» » 4000 » 14—

kar naj blagovolijo cenjeni naročniki pri naročbah upoštevati. Vsled teh visokih poštnih pristojbin priporo- čamo skupno naročanje blaga po podružnicah.

Vinometre »Bernadot« — Asbeste bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo ogije Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tanin Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sode bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija ANTON RANC
Ljubljana, Židovska ulica 1.

! Semensko žito za jesensko setev !

Poslednje setve utrjenih in jako plodovitih vrst iz višine 450 m nad morjem. Pridelki l. 1920: ozimne pšenice 1600 kg, ozimne rži 1200 kg, ozimnega ječmena 1800 kg na joh (oral). Vzorci in cene proti plačilu 1 dinarja v pisnu. Vprašanja nasloviti na:

Oskrbništvo Javornik, pošta Guštanj, Koroško.

Pipe lesene za vino

vseh velikosti najboljše kakovosti od 10" do 18" K, kakortudi medene pipe za vodovod in vse druge potrebe nudil

A. SUŠNIK,
železnina
Zaloška c. 21,
Ljubljana.

lv. Jax in sin

Dunajska cesta št. 15, Ljubljana.
šivalni stroji in stroji za pletenje.
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linzu. Ustanovljena l. 1887. (17)

Vazenje ponuja brezplačno.

Pisalni stroji „ADLER“
Ceniki zastoj in franko.
Kolesa iz prvih tovarn:
Dürkopp, Strya, Waffelrad

Opekarna v Račju

prodaja najceneje zarezno in drugo strešno opeko, zidake, cevi za drenaže najboljše vrste. (47)

Upravništvo „Kmetovaca“ sprejema le

primerne inserate

po cenah, ki so razvidne na poglavju.

Objavljenje bo imelo vedno dovoljen uspeh, kajti „Kmetovalec“ izhaja (dvakrat mesečno) v 30.000 izvodih ter je razširjen po vseh slovenskih pokrajinah v Jugoslaviji.

Svinjerejci in živinorejci!

Sigurno učinkujoče odvrailno sredstvo proti svinjski kugi, rdečici, kugi na parkljih goveje živine itd je

„Svin“

Cena zavitku K 40.—

Dobiva se v medic. drogeriji

„Adrija“ v Ljubljani,
Selenbnergova ul. 5.

Sodi

za vino, žganje, olje, mast, med, petrolej, za transport in shrambo ima vedno v zalogi vsako množino

Franjo Repič
sodarski mojster
Trnovo, Ljubljana

Istotam sprejemajo se v to stroko spadajoča pravila

Solidno delo!
Cene zmerne! Točna postrežba! 62

I Samo I

ZA štiri krone

pošilja
Kmet. družba za Slov. v Ljubljani
ilustrirano knjižico

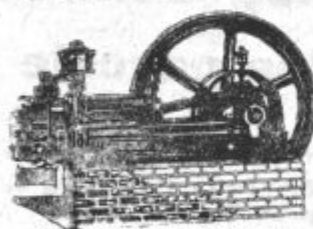
„Izrejevanje

„matic“

ki je potrebno potrebna vsakemu čelariu *

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.



Velika zaloga vsekovrstnih poljedelskih strojev

iz najsloviteljših tovarn.
Zastopstvo za parne kotle znanih tovarnic „Wolsia“

Primešaj krmi Mastin!

V zmislu odloka deželne vlade za Kranjsko v Ljubljani z dne 18. julija 1899, št. 10.595, ki mi ga je mestni magistrat Ljublj. izporočil dne 29. julija 1899, št. 25.255, smejo dietično sredstvo Mastin, redilni prašek za prasice in za vsako živino, lekarjarji, trgovci, drogist in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmet oglašen. V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900., mag. opr. št. 28.261.

Ako se Mastin pri Vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti, 5 zavojev Mastina K 50 poštnine prosto na dom.

Mastin zoper garje
(naftomazilo) uniči pri ljudeh garje, ušje, srbečico, kožne bolezni, izpuščaje. Pri tivilni uniči garje. I lonček po pošti K 15.—

Lekarna Trnkóczy
Ljubljana, Slovenija. Zraven rotovža

Kmetijska družba za Slovenijo

priporoča udom

iz svoje zaloge v Ljubljani

kajnit

kostno moko

surovo in razklejeno

superfosfat

apneni dušik

kalijeva sol

.. Gnojilna štupa iz mezdre ..

po izvršnih cenah, ki so razvidne iz družbenih vesti tega lista. Tvor-nice so cene znatno zvišale, družba pa bo naročitve, ki jej pravočasno dohajajo,

še po starih cenah

izvršila.

10

Kmetovalci
ne zamudite prilike!

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice

registrov. zadruga s neomejeno zavozo
v LJUBLJANI

v lastnem združenem domu na Dunajski cesti šte. 18.

Obrestuje hranilna vloge po **3%**

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloga v tekočem računu v svesi s čekovnim prometom ter jih obrestuje ob dne vloge do dne doiga.

Stanje hranilnih vlog nad 115.000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1.200.000 kron.

* Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potrebščine:

Ajda, siva, semenska, lepo čiščeno grajsko blago po 8 kron kilogram, brez vreč.

Antivilt v varstvo setev pšenice, turščice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd. je zopet došel in se dobi v zaklopnih po 1 kilogram za 120 kron, pol kilograma za 70 kron, četrt kilograma za 40 kron, osminko kilograma za 25 kron, 50 gramov za 15 kron.

Apneni dušik po K 400.— sto kilogramov.

Brusni kamni iz Bergame so pošli in v zalogi so ostali še domači umetni brusni kamni po 8 K komad.

Drevesne škropilnice na prevoz, razne kakovosti na izbero po različnih cenah.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zopern okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. stane 120 kron kilogram, poština in ovoj posebej.

Espazeta, španska detelja, neluščena po 24 K kilogram.

Gnojilna štupa iz mezdre, ki vsebuje povprečno 8% dušika, po 260 K 100 kg z vrečami vred. To visokovredno gnojilno moko priporoča družba zlasti za gnojenje po njivah in vrtovih in sploh povsodi, kjer primanjkuje gnojnice.

Kose. Družba zopet oddaja udom kose iz dobrega štajerskega jekla, in sicer 65, 70 in 75 centimetrov dolge, takozvane „kranjske“ oblike. Cene kosam so sledeče 65 cm po 50 K, 70 cm po 52 K, 75 cm po 54 K komad.

Kostni superfosfat po 380 K sto kilogramov z vrečami vred. Kdor namerava letos gnojiti ajdi s superfosfatom, mora to gnojilo prav brez odloga naročiti, ker je zaloga le majhna in bo hitro razprodana. To sporočamo udom, da ne bo pritožb, če pozneje ne dobe blaga.

Poklajno apno, vsebuje 38% fosforove kisline od koje je 80% po novi metodi Petermanovi citratno raztopne, je Kmetijska družba sedaj zopet kupila v inozemstvu. Tega prvovrstnega precipitiranega (ne žganega) krmilnega apna iz kosti pri nas dolgo let ni bilo dobiti, dočim so udje močno zanj povpraševali. Cena poklajnemu apnu je v izvirnih vrečah, težkih 80 kg po 12 K kg. V manjših množinah, nad 20 kg po 13 K, pod 20 kg po 14 K kg. Za manjše pošiljateve na zunanje se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 28 K za poštino, zavoj, vozni list itd. Manj kakor 5 kg se ne razpošilja. Opozarjamo, da je poklajno apno nujno potreben dodatek h krmu, koder krmila nimajo dovolj rudninskih snovi; zlasti fosforove kisline, in da precipitiranega poklajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi, a dragimi redilnimi štipami za živino.

Rafija, majunga extrissima, po K 38 kilogram.

Rafija, druge vrste po 26 K kilogram.

Razklejana kostna moka z 30—33 odstotki fosforove kisline v vrečah po 100 kilogramov z vrečami vred K 260.—.

Ribja moka. Odslej bo imela Kmetijska družba v zalogi zopet priljubljeno ribjo moko, ki je izborna močno krmilo za prasiče in perutnino in ki je oddala družba pred vojno vsako leto svojim udom mnogo vagonov. Pri ribji moki, ki naj bo primerna za krmiljenje, je najvažnejše, da zanesljivo nima v sebi preveč toščobe in tudi ne preveč soli. Taka ribja moka vsebuje 50—60% beljakovin, 20—30% fosforovokislega apna, le 1 do 2% toščobe in največ 3% soli. Povprečno vsebuje norveška ribja moka le po 2 odstotka soli, je torej absolutno revna na soli, kar je zlasti važno pri reji mladih prasičev, ki je sol zanje zelo škodljiva. Cena se bo lahko šele določila, ko dosepejo pošiljateve iz Norveškega. Menimo, da cena 12—13 K za kg ne bo prekoračena. Predprijave prejema družba že sedaj. Opozarjamo na zanimivi strokovni spis glede uporabe in učinka ribje moke, ki ga za prihodnji list pripravi družbeni predsednik g. Gustav Pirc.

Surova kostna moka po K 200.— za sto kilogramov z vrečami vred.

Škropilnice za trte so pošle. V zalogi je še nekaj drevesnih škropilnic razne kakovosti na izbero. Te škropilnice so izvrstno uporabne tudi za beljenje in razkuževanje hlevov itd.

Tobačni izvleček imamo zopet v zalogi.

Vinometri po K 50.— za komad.

Zdrobova moka, (Brechermehl) 20 odstotkov fosforove kisline, 5 odstotkov dušika K 260 za sto kilogramov z vrečami vred.

Žveplenokislo glino namesto galuna, kot dodatek galicnemu škropivu, ima Kmetijska družba v zalogi ter jo oddaja po 4.— K kilogram. Izkušnje so pokazale, da lahko z dobrim uspehom za učinkovitost primešamo galici polovico žveplenokisla gline in si na ta način prihranimo polovico drage galice. Namesto treh ali dveh kil vzamemo na sto litrov vode le pol-drugo ali eno kilo galice in ravnotoliko gline, apna pa kakor navadno, uspeh bo gotovo popolnoma isti, kakor ob polni množini galice. Vporabo gline priporočamo zaradi tega, ker dež ne odpere te brozge raz listje in trte tako hitro kakor navadno brozgo.

Žveplene ploščice ali žvepleni nabidek na juti za žveplanje sodov, najboljša, brez arzena po 28 K kilogram.

Želatina za čiščenje vina po 130 kron kilogram.

Živinska sol. Družba je prejela iz Solnograda nekaj vagonov živinske zdrobljene soli. Ta sol stane K 5:20 za kilogram, pri odjemu pol vagona K 5:— za kilogram. Prijave se sedaj sprejemajo.

Žveplalniki. Družba je prejela iz Italije ročne žveplalnike. Komad stane 250 kron.

Žvepla in inkarnatne detelje ni več in se na tozadevna vprašanja vsled visoke poštine ne bo več odgovarjalo.

(6) KMETIJSKA DRUŽBA ZA SLOVENIJO

je izdala in prodaja naslednje knjige:

Zvezek	Cena K
2. Fr. Stupar: Apno v kmetijstvu	1:20
3. Fr. Stupar: Navodilo, kako je sestavljati poročila o letni	1:—
5. M. Kostanjevec: O užitnosti od vina in mesa	6:—
8. Boh. Skalický: Slijanje ali káljenje ameriških klijučev	1:20
10. B. Skalický: Kmetijsko razmere na Češkem	2:80
12. Pridelovanje in razpeščanje namiznega grozdja ter zgoja trti na špallirju. (B. Skalický)	2:—
13. O sestavljanju in setvi travnih mešan. (Weinzierl-Turk)	4:—
15. Steuert-Jamnik: Soseba Razumnika konjoreja	4:—
Izrejanje matic	4:—
Živinozdr. Lovro Tepina: Podkovstvo, pouk kovačem in konjerecem	45:—

Kmetovalci!

Skrbite za kar največje razširjenje „Kmetovalca“! Stremite za tem, da se ga lahko čita v vseh gostilnah in javnih prostorih. 30.000 nas je že v Kmet. družbi, pa bi nas bilo lahko še enkrat več, čim več nas bo, več bomo dosegli!

David & Lobeck

Generalni zastopnik prvih specialnih tvornic, modernih aparatov in naprav ter vseh potrebščin za žganje, špiritne, likerske, drožne in marmeladne tvornice. Destilacijske aprate za gospodinjstvo od 10 do 50 litrov. Zastopniki se sprejmejo.

generalni zastopniki za Slovenijo,

vštevši

Prekmurje in Medjimurje

mineralne rafinerije

delniške družbe na Reki,
ponudimopo najnižjih cenah in prvovrstni kakovosti,
pri manjšem odjemu iz komisije zaloge
v Celju, ter v celih vagonih iz tovarne na Reki:

Gasolin, ligroin, lahki, srednjeteški
in teški bencin, nadomestek terpen-
tina, petrolejski rafinat, olje za po-
gon Dieseljevih motorjev, vulkansko
olje za osi železniških vozov, olje
Batsching, olje za vretena, vse vrste
rafiniranih in destiliranih lahkih in
in težkih mazalnih olj, olje za ci-
lindre in avtomobile, tovotovo mast,
parafin, sveče, koks in asfalt.

Zveza slovenskih tr-
govcev v Celju. (48)

Najstarejša hranilnica v Sloveniji.

KRANJSKA HRANILNICA v Ljubljani

ustanovljena leta 1820

sprejema hranilne vloge proti

3%

obrestovanja in dovoljuje hipotekna posojila po

4 1/2%

S hranilnico sta zvezana Kreditno društvo in
starostna hranilnica za posle in delavce.Hranilnica je sirotinskovarna in jo nadzoruje
drželna vlada za Slovenijo.

Rezervni zakladi znašajo približno

8 milijonov kron.

Čisti dobiček je, v kolikor se ne porabi za
okrepitev rezervnih zakladov, po pravih določih
v pospeševanje obkroženih naprav in podjetij
na Kranjskem. Za te svrhe se je doslej darovalo
8.698.000 kron.Pismene pošiljke je nasloviti na Kranjsko
hranilnico v Ljubljani, Knafljeva ulica števil. 9.

Pozor!

Pozor!

Reklamna ponuda! Vrijedi samo 20 dana!

Radi napuštanja moje zalihe satov šaljem
ja unutar 20 dana svakom priposatelju
ovog iz novinog izrezanog oglasa jedan
krasni remontor. sat (za gospodu), va-
ljana udešen 30 sati lduči, uz 3 godišnju
pismenu jamčevinu uz reklamnu cijenu od
40. umjesto 85 dinara franko uz napredno
pripisanje dotičnik iznesa po preporuče-
nom listu. Dostava satv obavlja se odmah
preporučeno. Pouzete obavlja se jedino
kapara od 10 dinara.

Skladište satova

GJURO POLLAK,
Zagreb, Tkalciceva ul. 27.

Onim, ki ljubijo napredek!

Stoterokrat poplačan trud!

Opozorjanje kmetovalce na zelo
dobro in lahko vporablivo

galično pasto „Bosna“,

ki je najbolj pripravno in po stro-
kovnih izkušnjah najučinkovitejše sred-
stvo zoper peronosporo in druge
rastlinske bolezni. Vporablja se lahko
tudi mesto galice za škropljenje
krompirja. Dobi se v čebrih po 25,
50 in 100 kg pri **Kmetijski
družbi za Slovenijo v Ljub-
ljani.**



Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste se dobi pri

Ivan Jelačin,
Ljubljana, Emonska cesta št. 2.

KMETIJSKA DRUŽBA ZA SLOVENIJO

je dala naslednja

10

„GOSPODARSKA NAVODILA“

posebej ponatisniti iz „Kmetovalca“ in jih oddaja komad po 1 krono.

Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati.

1. Zakaj vino črni, kaj je temu
vzrok in kako se odmore.
2. Rjavenje vina.
3. Kako se iz gnilega grozda na-
pravi dobro in stanovitno vino.
4. Člase drože in njih raba v kle-
tstvu.
5. Vzroki neplodnosti pri govedih.
6. Sužavost ali vlažljivost vina.
7. Kuvčenje s oljnim tropinami.
8. Čiscenje in precejanje vina.
9. Resna beseda vinogradnikom ob
trgati.
10. Prava petioti ali domače pi-
jace.
11. O bistvu alkoholnega vrenja (ki-
peja) in o rabi čistih vinskih
drož pri pridelovanju vina.
12. V. etje vimena ali volčid na
vimeni.
13. Nova naredba kranjske c. kr.
deselne vlade glede zvrševanja
re-arstva.
14. Ki-lost (kisloba) in razkisanje
vina.
15. Dolžnost vzdrževanja ograj v
obrambo kulturnih zemljišč pred
ekdo po živini, ki se pase.
16. Napenjanje govedi.
17. Kaj je presnavljanje v živalskem
telesu?
18. Izdelovanje mila za dom.
19. Zdravljenje kužnih bolezni
cepljenjem.
20. Nove zakonske določbe o spo-
rih pri kupčiji z živino.
21. Kako živi žitni molj in kako se
pokončuje.
22. Snetjavnost pri žitu.
23. Kako se jajca obranijo.
24. Natrijev bisulfit kot nadomestno
sredstvo za žveplo.
25. Kako se obnavljajo in poprav-
ljajo meje?
26. Kdo se naj še zglaši za državni
preživljenski (vzdrževalni) pri-
spevek?
27. Presojanje krmi po škrobnih
vrednotah.
28. Garje pri konjih.
29. Apneni dušik.
30. Kako pripravljamo domači kvas
(kravajce, drože)?
31. Duh in okus vina po žveplu.
32. Zatiranje trnih bolezni spomladi.
33. Tobak.
34. Sečni kamni pri živalih.

Živinsko SOL

rdečo zdrobljeno
dobavlja podruž-
nicam najceneje
**Kmet. družba
za Slovenijo
v Ljubljani.**

Pozor, mlinarji!! Pristna volnena mlinska sita

24 in 32 cm široka
po znatno znižani
ceni, kakortudi pr-
vovrstna **svilena
sita** svetovnozna-
ne švicarske znam-
ke »Albert Wydler«
priporoča trgovina
AVGUST ČADEŽ
v Ljubljani
Kolodvorska ul. 35,
nasproti »Stare
Tislerjeve gostilne«
Zahtevajte cenike!!

Jurija grofa Thurnskega jeklarna na Ravnah

ustanovljena 1774. leta. (17)

Guštanj-Ravne, Koroška (Jugoslavija).
Poštna postaja Guštanj, žel. postaja Prevalje.
Brzovajni naslov: jeklarna Guštanj.
Proizvajal: Azzalonsko in bresciansko jeklo
v zabojih, s sidrom kot varstveno znamko.
Legirana in nelegirana toplinska jekla
za vsakovrstno prodje največje trajnosti.
Jekla za orodje, drugovrstna,
za kladiva, žlebe, matrice; za diela in noše za
obdelovanje železa; za svedre, za rudo, premog
in kamen; za pile, rezila vrtilna, diela itd.
Legirana in nelegirana martinova jekla
za vozovne in vagonске vzmeti; za konstrukcijske
dele posebne trajnosti v avtomobilni in letalni in-
dustriji; za kolešana obroča; za kose, srpe, sekire,
motike, lopate itd.
Izgotavlja: Vozovne osi s pušami in nakosniki;
transmisijske valke (ostrugane do 4 m, surovoko-
vane do 6 m dolžine); v žlebi kovane dele za
votomobile in vagon; krogle za cementne mline itd.

Suchý & Gabrovšek Tehnično-elektroinštalacijsko podjetje

inštalacija kompletnih električnih
central, mehanična delavnica in
prodaja vsega elektr. materiala
v Kranju.

Naročajte in širite ! „KMETOVALCA“ !